

ÇEVİRMENİN TAKDİMİ

Bu kitap, orijinal adıyla *Significs and Language: The Articulate Form of Our Expressive and Interpretative Resources*, 1837-1912 yılları arasında yaşamış önemli düşünürlerden Victoria Lady Welby'nin anlam üzerine kaleme aldığı en temel metinlerden biri olmanın yanında kendisinin Türkçeye kazandırılan ilk eseridir.

Welby'nin anlam araştırmalarına yaptığı katkılar, 19. yüzyılın sonlarında, kadınların akademik ve entelektüel alanlara katkıları genellikle göz ardı edildiğinden ve belki de fikirleri henüz anlam çalışmalarının gelişmekte olduğu, bugünkü kadar köklü ve yaygın olmadığı bir dönemde çağının ilerisinde olduğundan alandaki diğer figürlere kıyasla daha az ilgi ve kabul görmüştür. Ancak Welby'nin anlam üzerine fikirleri, bugün dil felsefesi ve göstergebilim gibi alanlarda değerini ve ilham verici gücünü korumaktadır.

Böylesine önemli bir yazarın düşüncelerini ilk defa Türkçeye aktaran kişi olmaktan büyük bir mutluluk duymakla birlikte dil ve anlam üzerine

bir kitabın çevrilmesinin oldukça zor bir görev ve sorumluluk olduğunu belirtmek isterim. Çeviri sürecindeki en büyük zorluklardan biri, bizzat Welby tarafından türetilen, “Significs” kavramını Türkçeye aktarmak oldu. Welby bu kavramı, dönemin yalnızca dilsel biçimlere odaklanan dar semantik anlayışından kaçmak ve anlamı insan eylemiyle, yaratımıyla bütünleştirmek için kurgulamıştır. Bu geniş çaplı felsefi projeyi Türkçeye aktarırken “signifik” gibi yeni bir sözcük tercihi metni okura yabancılaştıracak, Welby’nin eleştireceği türden bir tercih olurdu. Bu nedenle, bunun yerine, “anlambilim” sözcüğünü en geniş ve kapsayıcı hâliyle, bir şemsiye terim olarak benimsemeyi tercih ettim. Bunun yanında, Welby, makalelerinde İngiliz dilini baz alarak bir inceleme yaptığından bazı terimleri Türkçede karşılığı olmaması dolayısıyla açmılayarak aktarmayı izledim.

Welby, “net ifade” olarak çevirdiğim *articulate expression* terimiyle, dilimizin dilimizin çok yönlülüğüne ve belirsizliğine dikkat çekerek net bir ifadeye duyulan ihtiyacı belirtir. Bunun yanında, anlamı üç bilinç düzeyine karşılık gelen üç ana kategoriye ayırdığı kendi anlam teorisini bizlere sunar. Kelimenin semantik anlamı diyebileceğimiz “kullanılan anlam (*sense*)”, kelimenin pratik anlamı olan “kullanıcının niyeti olarak anlam (*meaning*)” ve üçüncü olarak kelimenin “taşıdığı nihai anlam

(*significance*)” olarak kategorilediği anlamları astronomik terimler kullanarak sırasıyla “gezegen-sel”, “güneşsel” ve “kozmetik” olarak nitelendirir.

Welby’nin eseri, dilin karmaşıklığını anlama ve anlamlandırma süreçlerine ilgi duyan herkes için değerli bir kaynak olacaktır. Okurlarına yeni bir bakış sağlaması dileğiyle.
Keyifli okumalar.

Beyza Nur Doğan